

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL – 4101-002-02/2014
P/14/050

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/050 – Nadzór nad funkcjonowaniem ferm zwierząt
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Piotr Koszczał, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88668 z dnia 24 lutego 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Ostródzie, ul. Sienkiewicza 13, 14-100 Ostróda, zwany dalej „PIW”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Jankowski, Powiatowy Lekarz Weterynarii, zwany dalej „PLW”

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Podstawą tej oceny była prawidłowa realizacja w latach 2011-2013 przez PLW zadań w zakresie nadzoru weterynaryjnego nad funkcjonowaniem ferm zwierząt, a w szczególności:

- obejmowanie kontrolą wszystkich funkcjonujących na terenie działania PIW wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej oraz drobiu,
- prowadzenie nadzoru nad fermami zwierząt zgodnie z zaleceniami Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Olsztynie (dalej „WLW”) oraz Głównego Lekarza Weterynarii („GLW”).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zadania realizowane przez PLW w odniesieniu do funkcjonowania ferm zwierząt

Opis stanu faktycznego

1.1. Na podstawie posiadanego przez PIW rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, ustalono, że w latach 2011-2013 nadzorem weterynaryjnym obejmowano odpowiednio 670, 818 i 488 ferm trzody chlewnej, w tym dwie wielkoprzemysłowe (w Wenecji i Królewie) oraz 99, 104 i 111 ferm drobiu, w tym dwie wielkoprzemysłowe² w 2011 r. (Lewałd Wielki i Łukta) oraz trzy w 2012 r. (Lewałd Wielki, Tyrowo i Bożęcín). W 2013 r. w funkcjonujących fermach drobiu na terenie PIW jednorazowa obsada nie przekraczała 40 tys. szt.

Na terenie działania PIW w ww. okresie nie funkcjonowały fermy zwierząt futerkowych.

(dowód: akta kontroli str. 3-6)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dotyczy ferm drobiu o obsadzie ponad 40 tys. szt., liczonej jako jednorazowy wsad.

1.2. Funkcjonujące na terenie działania PIW wielkoprzemysłowe fermy trzody chlewnej oraz drobiu były objęte corocznymi kontrolami planowanymi lub doraźnymi³. I tak w przypadku:

- ferm trzody w 2011 r. przeprowadzono łącznie pięć kontroli (dwie planowe oraz trzy doraźne), w 2012 r. – dwie kontrole (doraźne), a w 2013 r. – trzy kontrole planowe,
- ferm drobiu w 2011 r. przeprowadzono dwie kontrole (planową oraz doraźną), a w 2012 r. – trzy kontrole (wszystkie doraźne).

W wyniku tych kontroli:

- w 2011 r. w jednej fermie trzody chlewnej stwierdzono nieodpowiednią czystość pomieszczeń i korytarzy zagrażającej rozwojowi patogenów, zaś w 2013 r. w dwóch fermach trzody skorodowane elementy metalowe w pomieszczeniach dla loch oraz brak skutecznej dezynfekcji,
- w latach 2011-2012 w jednej fermie drobiu stwierdzono występowanie w stadzie brojlera kurzego w badaniu właścicielskim przypadków bakterii *Salmonelli Enteritidis*.

(dowód: akta kontroli str. 3-12, 26-30)

1.3. W badanym okresie, PLW realizując zadania w zakresie nadzoru nad fermami trzody chlewnej oraz drobiu, postępował zgodnie z ustalonymi przez WLW oraz GLW kierunkami działań, instrukcjami określającymi sposób postępowania, a także poleceniami dotyczącymi podjęcia określonych czynności.

(dowód: akta kontroli str. 13-14, 16-17)

1.4. Opracowane przez PLW okresowe plany kontroli w badanym okresie uwzględniały kontrole wszystkich wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej oraz drobiu.

Podstawą sporządzania planów były wytyczne zawarte w Instrukcjach GLW z 20 kwietnia 2007 r. oraz z 23 sierpnia 2010 r. Przy opracowywaniu planów kontroli stosowano następujące kryteria: wielkość produkcji, utrzymywanie zwierząt różnych gatunków, gwałtowne zmiany liczebności stada oraz wyniki kontroli z lat poprzednich (w szczególności stwierdzona w wyniku badań laboratoryjnych obecność substancji anabolicznych w paszy, niedozwolonych białek zwierzęcych, obecność bakterii *Salmonella*). Uwzględniając nieprawidłowości stwierdzone w latach poprzednich, zaplanowano zwiększoną ilość kontroli dobrostanu zwierząt (przynajmniej co dwa lata w stosunku do ferm trzody chlewnej) oraz identyfikacji i rejestracji zwierząt o kontrole sprawdzające w gospodarstwach, w których stwierdzono niezgodności.

Dokonując doboru ferm drobiu do kontroli brano także pod uwagę m.in. plany i wyniki kontroli z lat poprzednich, prowadzone w PIW rejestry podmiotów nadzorowanych oraz wstawień drobiu do ferm. Plany kontroli sporządzano w taki sposób, żeby corocznie skontrolować przynajmniej 5% wszystkich ferm drobiu, w tym wielkotowarowych, występujących na terenie powiatu ostródzkiego.

(dowód: akta kontroli str. 18-25)

1.5. Kontrole (planowe i doraźne) wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej i drobiu obejmowały m.in. warunki weterynaryjne, zabezpieczenie przeciwepizootyczne, dokumentowanie leczenia zwierząt, kontrolę stosowania pasz w żywieniu zwierząt, przestrzeganie zasad dobrostanu zwierząt oraz identyfikację zwierząt.

Z przeprowadzanych kontroli sporządzano protokoły kontroli (listy kontrolne SPIWET), zawierające m.in. określenie przedmiotu kontroli, opis stwierdzonego stanu

---

³ Kontrole doraźne przeprowadzono na podstawie analizy nieprawidłowości wynikających z kontroli planowych i z zaleceń GLW.

faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków, tj. elementy określone w art. 19 d ustawy o z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej⁴.

(dowód: akta kontroli str. 26-32, 39)

1.6. Stwierdzone nieprawidłowości na fermach trzody chlewnej nie kwalifikowały się do wydania przez PLW stosownych decyzji administracyjnych nakazujących ich usunięcie w określonym terminie. Zalecenia dotyczące usunięcia tych nieprawidłowości zawarte zostały w protokołach kontroli, w których wyznaczano m.in. terminy ich usunięcia. Kontrole sprawdzające potwierdziły wykonanie tych zaleceń.

We wszystkich natomiast przypadkach stwierdzenia zakażeń stad drobiu Salmonellą, PLW wydał decyzje administracyjne, którym zakazał m.in.: przemieszczania drobiu pomiędzy gospodarstwami, wywożenia z gospodarstwa mięsa, zwłok drobiu, paszy, ściółki, itp. bez zgody lekarza wet., a także stosowania produktów biobójczych i leczniczych, utrudniających izolację pałeczek Salmonelli. W decyzjach tych określono również nakazy dotyczące m.in. odosobnienia zakażonych brojlerów, zastosowania właściwego w tych sytuacjach zabezpieczenia epizootycznego gospodarstwa, a także zalecenie poddania badaniom osób pracujących przy drobiu na nosicielstwo pałeczek Salmonelli. Ponadto PLW o stwierdzeniu tej bakterii powiadomił Inspekcję Sanitarną oraz sąsiednie PIW. Pobierano również próby paszy i wody do badań laboratoryjnych. Przypadki występowania Salmonelli były też odnotowane w „Księgach zawierających informacje o chorobach odzwierzęcych i czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania lub rejestracji”, a do „Książki zgłoszeń chorób zakaźnych zwierząt” wpisywano przypadki zakażeń zwierząt potwierdzone wynikami badań laboratoryjnych⁵.

Pobrane próby na stan sanitarny w trakcie przeprowadzonych kontroli sprawdzających w tym zakresie, dały wynik ujemny (brak bakterii Salmonelli w stadach).

(dowód: akta kontroli str. 33-39)

1.7. W latach 2011-2013 Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Olsztynie (dalej „WIW”) przeprowadził łącznie 33 audyty i kontrole PIW w Ostródzie. Ustalono, że nadzór weterynaryjny sprawowany przez PLW, był należyty, a w kontrolowanych podmiotach nie stwierdzono uchybień higieniczno-sanitarnych lub dotyczących dobrostanu zwierząt. W wystąpieniach pokontrolnych z kontroli sprawdzających, potwierdzano realizację wydawanych zaleceń pokontrolnych z poprzednich kontroli. Analizie poddano również dokumentację z przeprowadzanych kontroli przez PIW, która nie budziła zastrzeżeń. PLW wydawał właściwe decyzje zawierające nakazy (odosobnienie zwierząt zakażonych i zastosowanie właściwych produktów biobójczych przed wejściami i wyjściami z kurnika, jak również wjazdami i wyjazdami z terenu fermy) oraz zakazy (stosowania produktów biobójczych przed pobieraniem próbek, przemieszczania zwierząt, wywożenia mięsa, odchodów i ściółki, bez zgody PLW), których realizacja była cyklicznie sprawdzana w postaci rekontroli.

Kontrola WIW w jednym przypadku (w wystąpieniu z dnia 27 czerwca 2013 r. skierowanym do PLW) stwierdziła pewne nieprawidłowości w zakresie wypełniania protokołów pobrania próbek oraz ich zabezpieczenia przed osobami nieupoważnionymi. PLW w piśmie z dnia 16 września 2013 r. poinformował WIW o wykonaniu wszystkie zalecenia pokontrolnych. W dniu 27 lutego 2014 r. kontroler NIK potwierdził wykonanie zaleceń zgodnie z przedłożoną informacją do WIW.

(dowód: akta kontroli str. 39)

⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 ze zm.

⁵ Krajowy Program zwalczania niektórych serotypów salmonella w stadach indyków rzeźnych na lata 2010-2012 - Rozporządzenie Rady Ministrów z 31 marca 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 68, poz. 436, z późn. zm.)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania ferm zwierząt

Opis stanu
faktycznego

W latach 2011-2013 do PIW nie wpłynęły skargi dotyczące działalności ferm trzody chlewnej i drobiu oraz wnioski o skontrolowanie tych ferm. W ww. okresie nie wpłynęły do WLW skargi dotyczące sprawowania przez PLW nadzoru weterynaryjnego nad fermami trzody chlewnej i drobiu.

W rejestrze interwencji w badanym okresie odnotowano łącznie 42 interwencje. Jedna z nich (w 2012 r.) dotyczyła fermy trzody chlewnej w zakresie niewłaściwych warunków bytowania zwierząt. W wyniku kontroli potwierdzono skargę i PLW nakazał uporządkować pomieszczenia (wywieźć obornik, pomalować ściany, zabezpieczyć miejsca niebezpieczne dla zwierząt). Po kontroli sprawdzającej potwierdzono wykonanie zaleceń. Interwencja ta nie dotyczyła jednak fermy wielkoprzemysłowej.

(dowód: akta kontroli str. 50-55)

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Olsztyn, dnia 28 marca 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Dyrektor

Kontroler
Piotr Koszczał

Starszy inspektor kontroli państwowej

⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.